

addenda

NUM. 8
JULIOL DE 2003

INFORMACIÓ LINGÜÍSTICA DE L'ÀMBIT JURÍDIC I JUDICIAL DE LES COMARQUES DE GIRONA

PRESENTACIÓ

El gener de 1999 iniciàvem l'experiència d'editar de forma periòdica l'*Addenda*, full d'informació adreçat especialment a tots els col·lectius que formen part de l'àmbit jurídic i judicial de Girona. La voluntat era i és tenir-vos al corrent de totes les novetats en matèria de llengua que us afecten directament i indirectament i, en especial, les referides a Girona: documentació, formació, textos legals, opinions, webs d'interès, etc.

Han transcorregut quatre anys des d'aquell primer número i ja és hora de fer balanç. En el número anterior us demanàvem que ens donéssiu els vostre parer sobre els continguts i n'hem tret unes quantes conclusions: us interessa tenir informació continuada del Pla pilot d'ús del català a les oficines judicials, sobre com evoluciona la llengua catalana en els judicis orals, com s'aplica la Llei de política lingüística als registres Civil, Mercantil i de la Propietat, saber dades sobre l'ús del català dels advocats, etc. Així, doncs, mirarem de tractar aquestes temàtiques, mantindrem els espais creats durant aquest temps (*D'interès* i *L'article*), renovarem la imatge i estarem amatents a qualsevol altre suggeriment que ens vulgueu fer: el sentit últim d'aquest full és que la llengua catalana esdevingui una llengua d'ús habitual entre tots vosaltres.

Aprofitem també per informar-vos que s'ha incorporat al Grup de treball el Deganat Autònom del Registre de la Propietat i Mercantil a Girona, gràcies al qual s'edita el número que teniu a les mans.

PROVES PER A LA TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ JURADES

Com cada any per aquestes dates, la Direcció General de Política Lingüística ha publicat la convocatòria d'inscripció a les proves per a l'habilitació professional per a la traducció i interpretació jurades d'altres llengües al català i a la inversa (DOGC 3896, de 2 de juny de 2003). Els idiomes objecte d'examen (fins avui el castellà, el francès, l'anglès, l'italià i l'alemany) es convoquen en anys alterns (tret del castellà, que es convoca cada any). Aquest any era el torn, juntament amb el castellà, del francès i l'anglès, però s'hi ha afegit una nova llengua, només en la modalitat de la traducció: l'àrab.

Per accedir a les proves de traducció i interpretació cal acreditar prèviament uns coneixements superiors de català i de dret mitjançant dues proves eliminatòries, sempre que no se n'estigui exempt per estar en possessió del nivell D de la DGPL o d'un equivalent o de la llicenciatura de dret, respectivament. Actualment, al Registre Professional de Traductors i Intèrprets Jurats que gestiona la DGPL, a les comarques de Girona hi ha 44 traductors del/al castellà, 19 del/al francès, 25

de/a l'anglès i 5 de/a l'alemany; pel que fa a la interpretació, hi ha 22 intèrprets del/al castellà, 4 del/al francès, 12 de/a l'anglès i 4 de/a l'alemany. Curiosament, no hi ha cap traductor ni intèrpret de/a l'italià. En total, a Catalunya, hi ha 632 traductors i 324 intèrprets jurats. La demarcació de Girona, amb 88 traductors i 39 intèrprets jurats, és la que en té un volum més gran després de la de Barcelona.

PLA DE FUNCIONAMENT EN CATALÀ A LES OFICINES JUDICIALS

El desembre de 2002 es van incorporar 15 noves oficines al Pla, 9 de les quals són de les comarques gironines. Es tracta de les següents:

Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 2 de Girona
Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 3 de Girona
Jutjat Social núm. 1 de Girona
Jutjat Social núm. 3 de Girona
Jutjat Penal núm. 3 de Girona
Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 1 de la Bisbal d'Empordà
Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 6 de Figueres
Jutjat Penal núm. 1 de Figueres
Jutjat de 1ª Instància i Instrucció de Ripoll

D'INTERÈS

COMISSIÓ INTERUNIVERSITÀRIA DE LLENGUATGE ADMINISTRATIU I JURÍDIC

<http://www.ub.edu/slc/cilaj/>

La Comissió Interuniversitària de Llenguatge Administratiu i Jurídic (CILAJ) aplega els tècnics dels serveis lingüístics universitaris i els serveix de plataforma d'intercanvi d'experiències i inquietuds en matèria de llenguatge administratiu i jurídic. La I Jornada sobre llenguatge jurídic i administratiu universitari, que va tenir lloc a la Universitat de Barcelona el 24 de novembre de 2000, representa l'inici de la CILAJ i d'aquest web, un intent de materialitzar aquesta plataforma d'intercomunicació entre els especialistes de llenguatge jurídic i administratiu dels serveis lingüístics universitaris. S'ha actualitzat recentment, amb la incorporació parcial de les actes de les jornades II i III sobre llenguatge jurídic i administratiu universitari de la CILAJ.

DICCIONARI CATALÀ-VALENCIA-BALEAR

<http://dcvb.iecat.net/>

L'edició electrònica consultable a través d'Internet del *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB) d'A. M. Alcover i F. de B. Moll és el resultat del projecte d'informatització del DCVB que s'ha dut a terme a l'IEC durant el bienni 2001-2002. El mes de desembre de 2000 l'editorial Moll, propietària de l'obra, i l'IEC signaren un acord de col·laboració per a la realització d'aquest projecte que assenyalava l'IEC com a responsable del disseny i de l'execució de les diferents fases del procés d'informatització. Aquest acord establia també la possibilitat de la instal·lació del DCVB a Internet per a l'accés públic des del servidor web de l'IEC. El caràcter emblemàtic del DCVB, la seva magnitud, la seva importància com a obra cabdal de la lexicografia i de la lingüística catalanes ha fet que la Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears i el Govern d'Andorra col·laboressin aportant els seus fonts per a la informatització del DCVB.

La consulta del DCVB en versió electrònica reproduceix la consulta convencional d'un diccionari imprès. A partir del mot d'entrada, s'accedeix a l'article corresponent del DCVB. Les il·lustracions i les taules de flexió han estat incorporades com a fitxers vinculats al text, de manera que l'usuari les pot consultar activant la icona corresponent. Les transcripcions fonètiques es representen d'acord amb els principis de l'AFI (Associació Fonètica Internacional) adaptats al català per l'IEC, i la representació dels ètims àrabs s'ha adaptat als criteris de transliteració de l'IEC.

DOCUMENTACIÓ JURÍDICA I ADMINISTRATIVA

És el número 5 de la col·lecció de la Direcció General de Política Lingüística "Criteris Lingüístics". Aquesta obra aplega la versió actualitzada de la documentació jurídica i administrativa difosa anteriorment a través de les revistes del Departament de Cultura *Llengua i Administració* i *Llengua i Ús* i aquest mateix web. En tots els casos es tracta de models de documents que s'havien anat elaborant en el si de la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu. Els documents i els criteris de redacció s'han actualitzat en diferents aspectes, però sobretot tenint en compte les modificacions normatives que els afecten, entre les quals cal destacar les derivades de l'aprovació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil. També es pot consultar al web de la DGPL "Llengua catalana": <http://cultura.gencat.net/llengcat/publicacions>.

Actualment ja són 106 les oficines inscrites a tot Catalunya. Aquests òrgans s'han compromès a usar el català com a llengua habitual en les actuacions orals i escrites i a presentar un informe mensual sobre l'ús del català a la seva oficina. Arran de la inscripció de noves oficines en el Pla, ha augmentat significativament el nombre de resolucions dictades en català. Així, mentre l'any 2001 es van notificar un to-

tal de 1.995 sentències en català, el 2002 se n'han notificat 4.994. Pel que fa a les interlocutòries, el 2001 se'n van dictar 7.835, i el 2002 se n'han dictat 46.265. Una altra novetat destacable d'aquest Pla és la incorporació de l'Institut de Medicina Legal de Catalunya. Des de desembre de 2002, a Girona es compta amb el compromís de treballar en català de 13 metges forenses que s'han inscrit al Pla.

CURS DE NIVELL DE SUFICIÈNCIA PER A ADVOCATS

Després de cursos llaminers (*Esmorza en català*), d'ambient més relaxat (*Català a la fresca*), i de més tècnics (*Connecta't en català*), el Col·legi d'Advocats de Girona, amb la col·laboració del CNL de Girona i de la Direcció General de Política Lingüística, han tirat endavant un curs de nivell de suficiència amb prova homologada equivalent al certificat de nivell C de la DGPL. Ha estat la primera vegada que s'ha fet aquest nivell de manera reglada amb prova al darrere. S'hi han inscrit deu persones i totes l'han seguit amb assiduitat i n'han superat la prova. Podem parlar, doncs, d'un 100% de criteri d'èxit, tot i que abans de començar el curs es van passar proves de col·locació per determinar el nivell de coneixements dels alumnes i cal dir que la majoria no tenia el nivell adequat, i això ha comportat un ritme de treball molt intens.

Aquesta vegada la durada ha estat de 45 hores, repartides entre divendres de 19 a 21 h i dissabtes de 10 a 12 h, de gener a maig de 2003.

Els continguts que s'hi han treballat són els del nivell de suficiència i durant el curs s'han avaluat els treballs fets a l'aula (tots els alumnes han obtingut 5 punts de la nota de curs pel gran interès i esforç que hi han posat) i al final s'ha passat una prova homologada de nivell de suficiència. A partir dels qüestionaris de valoració que s'ha passat, els alumnes, en general, estan satisfets del curs. La majoria consideren que han après allò que esperaven i que la metodologia utilitzada era bona. Gairebé tots valoren molt positivament les explicacions, el tracte amb el grup i l'interès de la professora.

En vista dels resultats, us encoratgem a assistir a nous cursos de llengua catalana que us proposarem properament.

IV JORNADA DE LA CILAJ

La CILAJ (Comissió Interuniversitària de Llenguatge Administratiu i Jurídic), que integra els serveis lingüístics de les universitats catalanes, ha decidit dedicar la jornada anual a clarificar la relació entre la llengua de la docència i la tria de la llengua per a l'exercici professional posterior. Tindrà lloc el dia 18 de setembre a la Facultat de Dret de la Universitat de Girona, i és oberta a la comunitat universitària i als professionals de l'àmbit jurídic que hi puguin estar interessats. Amb el títol *Els advocats i les advocades volem exercir en català?*, la Jornada, organitzada pel Servei de Llengües Modernes de la UdG, pretén posar en contacte les experiències i contrastar les opinions de tots els agents participants: estudiants, professors, tècnics lingüístics, advocats i juristes, per tal de poder arribar a unes conclusions que ens permetin avançar de manera coordinada en l'ús del català en l'àmbit jurídic. Destaquem la conferència inicial, a càrrec del Dr. Miquel Martín, *Un lloc per al català en l'europèitació del dret i la globalització de les llengües*, com també la taula rodona conduïda pel president de l'Audiència Provincial de Girona, el Sr. Fernando Lacaba, que mirarà de donar resposta a la qüestió plantejada en el mateix títol de la jornada. També, en l'apartat

de presentació d'experiències, s'exposarà la coordinació del Grup de treball de l'àmbit jurídic i judicial de Girona i els seus fruits, entre ells *L'Addenda*. Finalment, esmentem que la Facultat de Dret de la UdG reconeixerà un crèdit als estudiants de Dret que hi participin.

CORRECCIÓ I ADAPTACIÓ DE NOMS I COGNOMS

Segons la legislació vigent (la Llei de política lingüística, el Decret 208/1998, de 30 de juliol, pel qual es regula l'acreditació de la correcció lingüística dels noms i cognoms, i la Instrucció de 20 d'octubre de 1998, que s'empara en aquest Decret), els ciutadans i ciutadanes de Catalunya tenen dret a l'ús de la forma normativament correcta en català dels seus noms i cognoms i a incloure la conjunció "i" entre els cognoms.

Per fer-ho, han d'anar al Registre Civil del lloc on estan empadronats amb el DNI i el llibre de família i, en el cas que vulguin substituir el seu nom inscrit en qualsevol llengua pel seu equivalent en català (*Pablo per Pau*, per exemple) o incloure la "i" entre els seus cognoms, només ho han de manifestar a la persona encarregada del Registre Civil. En el cas que vulguin corregir una grafia incorrecta del seu nom o dels seus cognoms (*Lluïsa per Lluisa* o *Casas per Cases*, per exemple), els cal, a més, aportar un certificat que acrediti la correcció lingüística de què es tracti, que es pot demanar a la Direcció General de Política Lingüística (a Girona, als Serveis Territorials de Cultura, c. dels Ciutadans, núm. 18, CP 17004, tel. 972 22 54 17) o a l'Institut d'Estudis Catalans. També es pot demanar a través del web *Cat365* de l'Administració Obrera de Catalunya (<http://www.cat365.net>). El procediment per a aquests casos és ràpid i senzill.

Ara bé, si el que es vol es traduir o adaptar un cognom al català (*Expósito per Expòsit* o *López per Llopis*, per exemple) el procediment és més llarg, ja que cal la instrucció d'un expedient que ha de resoldre el Jutjat de Primera Instància o el Ministeri de Justícia. En aquests casos, si la persona s'adreça a la Direcció General de Política Lingüística (DGPL) o a l'Institut d'Estudis Catalans se li expedeix una nota informativa sobre l'adequació del seu cognom a la normativa existent. Així com la pràctica totalitat dels casos descrits més amunt es resolen a favor del sol·licitant, no sempre és així en aquests altres: tot i els documents expedits per la DGPL o per l'Institut d'Estudis Catalans, sovint es deneguen casos com *Pascual/Pasqual* o *Juan/Joan* amb l'argument que "una elemental constatació filològica permet concloure que el apellido (*forma no adaptada*) es de uso generalizado en todo el territorio español, por lo cual resulta inapropiado considerarlo *a priori* como la forma castellanizada i por lo tanto normativamente incorrecta del correlativo (*forma adaptada*)". Durant l'any 2002, a Girona, la demarcació que n'expedeix més després de Barcelona, la DGPL va expedir 58 certificats i notes informatives sobre noms o cognoms, i al Registre Civil de Girona es van tramitar 144 sol·licituds de correcció, traducció o inclusió de la "i" entre els cognoms.

L'ARTICLE

La Llei de política lingüística i el seu desplegament i aplicació

L'aprovació de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística (LPL), va representar una nova regulació jurídica que amplia la Llei 7/1983, de 6 d'abril, de normalització lingüística de Catalunya, amb la finalitat que el marc normatiu afavorís la recuperació de l'ús del català en aquells àmbits on aquest procés es mostrava més difícil. Sota el marc d'aquesta Llei, però, van anar apareixent noves necessitats, com les derivades de les noves tecnologies, alhora que anaven definint-se altres àmbits on el procés de normalització lingüística mostrava uns avenços molt lents.

Un dels àmbits on la Llei de 1998 incorpora importants novetats és el relatiu als drets lingüístics dels consumidors i a l'ús del català per part de les empreses. El contingut d'aquestes disposicions obliga els establiments oberts al públic a tenir personal que comprengui el català i a fer present la llengua catalana en determinats àmbits. La mateixa LPL, a més, preveu obligacions addicionals per a determinades empreses per la seva vinculació amb l'Administració o pel fet de prestar un servei públic.

La Llei també preveu que la Generalitat ha de fomentar l'ús del català en l'atenció al públic (art. 32.2 LPL); en la publicitat, especialment la que es fa a la via pública (art. 35.2 LPL); en les activitats professionals, els centres de treball, les relacions laborals i els convenis col·lectius i els contractes de treball (art. 36 LPL), i, en general, en les activitats laborals, professionals, mercantils, publicitàries, culturals, associatives, esportives, lúdiques i de qualsevol altre tipus (art. 37.1 LPL). Posteriorment a la LPL han aparegut nombroses disposicions que la desenvolupen, alhora que en l'àmbit socioeconòmic el Govern ha continuat mantenint el criteri d'introduir articles concrets en les regulacions generals d'un sector determinat.

Pel que fa al món jurídic i judicial, els articles 13 a 17 de la LPL, juntament amb altres normes en vigor com ara la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries o la mateixa Llei orgànica del poder judicial, estableixen mesures que tenen per finalitat permetre o incrementar la presència del català en aquest àmbit. Entre aquestes mesures podem esmentar les que preveuen l'acreditació del coneixement del català per part del personal de l'Administració de justícia, que depèn íntegrament de la Generalitat, la possibilitat d'efectuar inscripcions en català en els registres públics de dependència estatal o la previsió que les notaries i els registres estiguin en condicions d'atendre el públic en qualsevol de les dues llengües oficials. El programa d'actuacions en aquest àmbit durant el període 2000-2003 el va establir, amb caràcter general, la Moció 38/VI del Parlament de Catalunya, sobre política lingüística en l'àmbit del dret i la justícia, que va ser aprovada el 26 d'octubre de 2000. Els objectius del Govern per incrementar l'ús del català a l'Administració de justícia són garantir el coneixement del català per part dels jutges, del magistrats i, sobretot, del personal al servei d'aquesta Administració (article 13.5 de la Llei de política lingüística), i garantir la disponibilitat lingüística de les oficines judicials (article 13.2 de la Llei).

El Departament de Justícia i Interior té traspassades des del 1996 les competències materials i de personal de l'Administració de justícia i s'ocupa d'assolir els objectius proposats per al foment de la llengua, en gran part a través del seu equip de serveis lingüístics. El Departament de Cultura, mitjançant la Direcció General de Política Lingüística i la seva participació en el Consorci per a la Normalització Lingüística, sempre hi ha col·laborat estretament. Els cossos i les escales del personal de l'Administració de justícia, però, continuen essent de caràcter estatal, fet que determina que sigui un dels àmbits menys permeables a l'ús del català: la no-exigència de coneixements de català per exercir a Catalunya i el caràcter de cossos nacionals dels funcionaris que en formen part fan que l'avenç del català en els jutjats i tribunals sigui lent i difícil. Tot i això, el Govern de la Generalitat continua treballant perquè des dels diferents col·lectius del món jurídic i judicial es percebi l'ús d'una llengua determinada com un valor afegit de servei al ciutadà i no com un obstacle per a la correcta administració de la justícia.

Jordi Roigé i Solé
Director general de Política Lingüística

Coordinació:

DGPL (ST de Cultura),
CNL de Girona i ENL dels Jutjats de Girona

Secretaria:

DGPL
Serveis Territorials de Cultura
C/ Ciutadans, 18 - 17004 Girona
Tel.: 972 22 54 17 - Fax: 972 22 54 09
A/e: dgpl_girona.cultura@gencat.net

Organismes que participen en l'Addenda:

Col·legi d'Advocats de Figueres, Col·legi d'Advocats de Girona, Col·legi de Notaris de Catalunya, Col·legi de Procuradors de Girona, Deganat Autòmic dels Registradors de la Propietat i Mercantils de Catalunya, Centre de Normalització Lingüística de Girona (Consorci per a la Normalització Lingüística), Departament de Justícia (DT de Girona), Direcció General de Política Lingüística, Jutjats de Girona, Universitat de Girona i Centre Associat de la UNED de Girona.

Aquest número s'edita gràcies al suport del Deganat Autòmic dels Registradors de la Propietat i Mercantils de Catalunya.